

Отримано: 09 лютого 2024 р.

Прорецензовано: 28 лютого 2024 р.

Прийнято до друку: 05 березня 2024 р.

e-mail: p.sveta1952@gmail.com

ORCID-ідентифікатор: <https://orcid.org/0000-0001-7145-4550>

e-mail: mariia.khmeliarchuk@lnu.edu.ua

ORCID-ідентифікатор: <https://orcid.org/0000-0002-9800-4709>

DOI: 10.25264/2311-5149-2024-32(60)-11-17

Пухир С. Т., Хмелярчук М. І. Проблеми та перспективи актуалізації стратегічної програми економічної безпеки України в умовах війни. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, березень 2024. № 32(60). С. 11–17.

УДК: 330.3:65.012.8

JEL-класифікація: H56

Пухир Світлана Тимофіївна,

*доктор економічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій
Львівського національного університету імені Івана Франка*

Хмелярчук Марія Ігорівна,

*доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій
Львівського національного університету імені Івана Франка,
професор Познанського технологічного університету (Республіка Польща)*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АКТУАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОЇ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

У статті розглянуто основні проблеми реалізації під час повномасштабної війни стратегічних програм економічної та макроекономічної безпеки України. Охарактеризовано рівні економічної та макроекономічної безпеки країни до початку війни. Здійснено аналіз особливостей сучасного підходу до пошуку нових моделей та механізмів, що зможуть забезпечити подолання наслідків повномасштабної війни, подальше стабільне економічне зростання та економічну безпеку держави, а також запропоновано прийняття уже сьогодні деталізованих планів заходів стосовно корегувань завдань щодо активізації розвитку держави.

Ключові слова: стратегія економічної безпеки, макроекономічна безпека, повномасштабна війна, «План України».

Svitlana Pukhyr,

*Dr of Economic Sciences, Associated Professor,
Ivan Franko National University of Lviv*

Mariya Khmelyarchuk,

*Dr of Economic Sciences, Professor,
Ivan Franko National University of Lviv,
Professor of Poznan University of Technology (Poland)*

CHALLENGES AND PROSPECTS IN UPDATING UKRAINE'S STRATEGIC ECONOMIC SECURITY PROGRAM AMIDST WAR

The article analyzes strategic programs adopted before the full-scale Russian-Ukrainian war, including the Sustainable Development Goals of Ukraine until 2030, the National Security Strategy, and the Economic Security Strategy for the period until 2025. It examines the challenges of implementing these programs amid war conditions, which were originally designed to enhance socio-economic development and economic security. The article also assesses the levels of economic and macroeconomic security in Ukraine before the war, highlighting significant deterioration in 2022.

Regarding post-war planning, the article discusses key state-level initiatives such as the «Ukraine Plan,» a ten-year restoration, reconstruction, and modernization plan; the UKRAINE FACILITU program framework for 50 billion euros for 2024-2027; and the development of conditions by the Ukrainian Government to receive EU support.

The article concludes that the goals set in pre-war programs have become irrelevant and require new strategic documents after the war. It suggests immediate adoption of individual decisions and detailed plans to activate Ukraine's development, especially in the military and defense complex, the IT sector, the reintegration of migrant workers, and implementing an inflation targeting policy to ensure economic development.

The study employs the Law of Ukraine «On the National Security of Ukraine» and analyzes the challenges, threats, and tasks outlined in the Strategy of Economic Security for the period until 2025, focusing on macroeconomic security. Methodologically, the research uses system analysis, comparison, program-target, index method, factor analysis, and generalization.

Keywords: economic security strategy, macroeconomic security, full-scale war, «Ukraine Plan».

Постановка проблеми. Наприкінці ХХ ст. Україна здобула незалежність мирним демократичним шляхом, закріпивши всенародним волевиявленням прагнення до відновлення державності та поклавши в її основу європейські цінності. Європейський вибір України отримав визнання та підтримку з боку європейської та світової спільноти. Україна отримала міжнародні гарантії безпеки, уклала договори про дружбу і співробітництво з багатьма країнами, що стало важливим фактором стабільності у Європі. Слід зазначити, що Україна показала світовій спільноті приклад ядерного роззброєння, добровільно позбувшись третього за потужністю на планеті ядерного арсеналу. Прагнення розвивати добросусідські відносини, стабільність та передбачуваність Україна засвідчила, уклавши Угоду про партнерство та співробітництво з Європейським Союзом, а також Хартію про особливе партнерство з НАТО.

Був укладений і Договір про дружбу, співробітництво і партнерство з російською федерацією, який ганебно був порушений росією на початку 2014 р., яка окупувала Автономну Республіку Крим, місто Севастополь, частину територій Донецької та Луганської областей, а 24 лютого 2024 р. росія розпочала повномасштабну війну проти нашої держави. Якщо у 2014 р. були окуповані 7 % території України, включно з Кримом та східними районами Донецької і Луганської областей [1], то станом на 2 червня 2022 р. під тимчасовою окупацією російських військ знаходилося близько 20 % території України, а повномасштабні бойові дії розтягнулися на понад тисячу кілометрів. Це майже 125 тис. квадратних кілометрів, що значно більше, ніж площа усіх країн Бенілюксу разом узятих. Крім цього, майже 12 млн українців стали ВПО (внутрішньо переміщені особи), а понад 5 млн – передусім жінки та діти – виїхали за кордон [2]. Втрата частини територій, вимушена міграція населення, ВПО, які переїхали в інші області України, зокрема західні, змінили структуру виробництва, що кардинально вплинуло на соціально-економічний розвиток держави, на її національну безпеку в цілому та на макроекономічні показники зокрема.

Проте нині практично не існує наукових робіт, пов'язаних з аналізом результативності реалізації та актуалізації стратегічної програми економічної безпеки під час повномасштабної війни, тому ця тема є актуальною і потребує подальшого розвитку.

Мета дослідження: вивчити основні проблеми реалізації під час повномасштабної російсько-української війни стратегічних програм, які були спрямовані на соціальний і економічний розвиток та економічну безпеку України; проаналізувати сучасні кроки на державному рівні щодо розробки конкретних і комплексних заходів з актуалізації завдань, що зможуть забезпечити подолання наслідків повномасштабної війни, подальше стабільне економічне зростання та економічну безпеку держави.

Методологія досліджень. Дослідження проблем та перспектив актуалізації стратегічної програми економічної безпеки України в умовах війни проведено з позицій Закону України «Про національну безпеку України» [3] та аналізу стану, основних викликів, загроз та завдань Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 р. [4], зокрема у сфері макроекономічної безпеки. Методологічним інструментом дослідження стали методи системного аналізу, порівняння, програмно-цільовий, індексний метод, факторного аналізу та узагальнення.

Виклад основного матеріалу. Проведемо аналіз прийнятих на державному рівні стратегічних документів, які були спрямовані на соціальний і економічний розвиток та на економічну безпеку країни за останні роки до початку повномасштабної війни.

Так у вересні 2017 р. в межах базової Національної доповіді представлено орієнтири досягнення Україною Цілей Декларації Тисячоліття – сімнадцять глобальних цілей та вісімдесят шість завдань національного розвитку та сто сімдесят два показника для їх моніторингу, а також бенчмаркінгові орієнтири для досягнення до 2030 р. [5], які розглядаємо як основу Стратегії сталого розвитку України на період до 2030 р.

У вересні 2019 р. Указом Президента Україна [6] було затверджено Цілі сталого розвитку України до 2030 р.

Зауважимо, що на державному рівні для виявлення актуальних проблем щодо досягнення ЦСР в Україні був запроваджений моніторинг індикаторів, а саме: на офіційному веб-сайті Державної служби статистики України було створено розділ «Цілі сталого розвитку» [7] та прийнято розпорядження Кабінету міністрів України щодо збору даних для моніторингу реалізації Цілей Сталого розвитку [8].

За результатами моніторингу Міністерством економіки України у 2020 р. підготовлено Добровільний національний огляд, на основі якого було здійснено оцінку прогресу досягнення ЦСР в Україні за методологією Економічної та соціальної комісії ООН (UNESCAP). Ранжування цілей проведено за інтегральною оцінкою прогресу за 4 категоріями.

До категорії з високою ймовірністю досягнення увійшли цілі: 1 – подолання бідності; 3 – міцне здоров'я і благополуччя; 4 – якісна освіта; 5 – гендерна рівність. Певного прискорення потребує динаміка у досягненні цілей: 2 – подолання голоду, розвиток сільського господарства; 6 – чиста вода та належні

санітарні умови; 8 – гідна праця та економічне зростання; 16 – мир, справедливість та сильні інститути. У категорії з низькою ймовірністю досягнення визначено цілі: 7 – доступна та чиста енергія; 11 – сталий розвиток міст та громад; 12 – відповідальне споживання та виробництво; 17 – партнерство заради сталого розвитку. Від’ємна динаміка склалася у досягненні цілей: 9 – промисловість, інновації та інфраструктура; 10 – скорочення нерівності; 13 – пом’якшення наслідків зміни клімату; 14 – збереження морських ресурсів і 15 – захист та відновлення екосистем суш [9].

У вересні 2020 р. Указом Президента України [10] затверджено Стратегію національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни». З метою визначення шляхів досягнення цілей і реалізації пріоритетів національних інтересів у сфері забезпечення економічної безпеки, які відповідають сталому розвитку національної економіки, інтеграцію України в європейський економічний простір, розвитку рівноправного взаємовигідного економічного співробітництва з іншими державами, рішенням Ради національної безпеки і оборони України, було прийнято Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 р.

У дію це рішення було введено Указом Президента України у серпні 2021 р. [4] та затверджено саму Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 р.

Як визначено в Стратегії, вона має два взаємопов’язані стратегічні напрями: напрям розвитку та безпечний напрям, важливе місце в якому займають виклики, пов’язані із збройною агресією росії та тимчасовою окупацією частини території України.

Хоча правовою основою Стратегії визначено Конституцію України, Закони України, міжнародні Договори України, на нашу думку, стратегічні національні документи з метою обов’язковості їх виконання мають бути схвалені Верховною Радою України та затверджені Законом України.

Слід зазначити, що відповідно до розрахунків Міністерства економіки України стан економічної безпеки за останні десять передвоєнних років оцінюється як незадовільний. Середнє значення економічної безпеки становить 40 % від оптимального значення [4] і як зазначено в самій Стратегії: «Загалом показники всіх основних складових економічної безпеки залишаються низькими, що зберігає високими ризики прояву масштабних дестабілізаційних явищ у розвитку економіки в довгостроковій перспективі». Зауважимо, що про стан макроекономічної безпеки національної економіки можуть свідчити не тільки ключові макропоказники, а також інтегральні оцінки. Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [11] складовими економічної безпеки визначено виробничу, демографічну, енергетичну, зовнішньоекономічну, інвестиційно-інноваційну, макроекономічну, продовольчу, соціальну, фінансову безпеки та подано їх визначення, зокрема, макроекономічна безпека – це стан економіки, за якого досягається збалансованість макроекономічних відтворювальних пропорцій.

У стратегічному документі визначено стан, основні виклики, загрози та завдання у сферах: фінансів, виробничої безпеки, зовнішньоекономічної безпеки, інвестиційно-інноваційної безпеки та макроекономічної безпеки. Зокрема, стан макроекономічної безпеки за згаданий період характеризується як небезпечний. Так середнє значення оцінки макроекономічної безпеки встановлено на рівні 38 % (від оптимального значення), мають місце значні макроекономічні диспропорції, низький рівень благополуччя населення, значний нерівномірний розподіл доходів населення в регіональному розрізі, інтенсивні процеси трудової міграції, високі рівні безробіття та неформальної зайнятості, низькі темпи зростання продуктивності праці.

Небезпечний та незадовільний рівень основних складових макроекономічної безпеки зумовив необхідність визначення основних завдань та цільових орієнтирів в Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 р. Серед індикаторів макроекономічної безпеки індекс фізичного обсягу валового внутрішнього продукту встановлено на рівні 106 % від попереднього року, індекс споживчих цін на товари і послуги – 5 % до грудня попереднього року, рівень безробіття (за методологією МОП) – 5 %, схильність населення до заощадження – 12–14%, рівень тіньової економіки визначено на рівні 13 % від валового внутрішнього продукту [4].

Проте повномасштабна війна з росією зруйнувала всі плани. Основні макроекономічні тенденції засвідчують значне погіршення економічного стану держави у 2022 р. – першому році війни, а саме: падіння номінального ВВП на майже 5 %, а реального ВВП – на 29 %, скорочення реальної заробітної плати на 12 %, індекс споживчих цін досягнув 126,6 %, експорт товарів скоротився на 17,3 %, а імпорт зріс на 18,6 % у порівнянні з 2021 р. [12; 13] (див. табл.).

Таблиця

**Основні макроекономічні тенденції в Україні у 2019–2022 рр.
(у відсотках до попереднього року)**

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Номінальний ВВП	111,7	105,5	130,2	95,1
Реальна заробітна плата	109,8	107,4	110,5	88,0
Споживчі ціни (грудень у % до грудня попереднього року)	104,1	105,0	110,5	126,6
Оборот роздрібно́ї торгівлі	110,3	107,6	110,7	79,6
Капітальні інвестиції	115,5	61,8	113,0	Дані відсутні
Сільськогосподарська продукція	101,4	89,8	116,4	75,0
Промислова продукція	99,5	95,5	101,9	63,3
Будівельна продукція	123,6	105,6	106,8	34,9
Прийняття в експлуатацію житла	126,9	76,6	135,3	37,6
Експорт товарів	105,7	98,3	138,4	82,7
Імпорт товарів	106,3	89,4	134,1	118,6

Джерело: складено автором на основі [12], [13].

На фоні таких негативних змін розширюється пошук нових моделей і механізмів, що зможуть забезпечити подолання наслідків повномасштабної війни та подальше стабільне економічне зростання і в короткостроковому і довгостроковому плані. В найближчій перспективі громадянам потрібно буде забезпечити житло, воду, світло, газ, можливість дітям здобувати освіту, соціальний захист тим, хто його потребує, а також замість насильства – безпеку, замість корупції – високу моральність, замість свавілля – дію закону.

На нашу думку, доречно зазначити, що вперше в Україні наприкінці листопада 2023 р. 18 громад Львівщини затвердили Стратегію розвитку Львівської агломерації на період до 2027 р., яку було розроблено за експертної підтримки Ради Європи. Цей програмний документ – черговий крок до європейського поступу України, інструмент залучення коштів державних програм та коштів міжнародної технічної допомоги, а також можливість впровадження найкращих європейських практик гармонійного розвитку міських та сільських територій, які мають бути зреалізовані на Львівщині. Стратегія передбачає 24 ключові стратегічні проекти для створення єдиної та зручної системи громадського транспорту, покращення системи поводження з відходами, вирішення спільних екологічних та соціальних проблем.

Незважаючи на складну макроекономічну ситуацію, на винятковість обставин невизначеності та ризиків, в яких перебуває Україна під час повномасштабної війни, Уряд спільно з бізнесом працює над розробкою стратегічної програми – «План України», яка розрахована на реалізацію протягом десяти років (2023–2033 рр.) у три етапи: короткостроковий – (2023–2024 рр.), середньостроковий – (2025–2027 рр.) і довгостроковий – (2028–2033 рр.) [14].

З літа 2023 р. відбувалося напрацювання конкретних високорівневих секторальних пропозицій для створення понад десяти галузевих робочих груп для обговорення і розробки конкретних і комплексних заходів у розвитку ключових галузей економіки України, а саме: енергетики, аграрної сфери, зеленої промисловості, індустрії критичних матеріалів, медицини та освіти, безпекового сектору, ІТ-сфери та підприємництва, будівництва та інфраструктури.

Проактивний підхід полягає в тому, щоб дати відповідь на виклики та загрози сьогодення, а саме: подолати внутрішні виклики та знизити імовірність виникнення нових, які перешкоджають виведенню національної економіки з депресивного стану, унеможливають її стале та динамічне зростання, підвищують вразливість до викликів і загроз та зовнішніх викликів, породжених повномасштабною війною росії проти України.

Додамо, що за розрахунками експертів в рамках програми Ukraine FACILITU дозволить залучити в українську економіку 50 млрд євро допомоги від Європейської комісії, про яку оголосили 22 червня 2023 р. під час Лондонської конференції «Ukraine Recovery Conference», на наступні чотири роки (2024–2027 рр.). Передбачається, що фінансова підтримка надаватиметься у вигляді грантів та кредитів, інвестицій та технічної допомоги.

У жовтні Європейський парламент підтримав пропозицію створити Фонд для відбудови України Ukraine FACILITU на 50 млрд євро в 2024 р. Зауважимо, що станом на 25 січня 2024 р. питання фінансування цих коштів залишилося відкритим.

Водночас слід зазначити, що на початок листопада 2023 р. Україна передала попередній план програми Ukraine FACILITU Європейській комісії, який не є загальноєкономічною стратегією держави, а лише переліком умов для отримання допомоги від ЄС. Як зазначив Прем'єр міністр України Д. Шмигаль: «Напрацювання плану складаються з чотирьох основних блоків:

– макроекономічні сценарії, які включають розбудову якісних інституцій відновлення;
– базові реформи – реформа державного управління, заходи з управління держфінансами, боротьба з корупцією, реформа системи правосуддя;
– економічні реформи: покращення бізнес-клімату, управління державними активами, розвиток людського капіталу, регіональну політику;
– ключові сектори економіки, які допоможуть Україні зростати зараз і в майбутньому; а саме: енергетичний сектор, аграрний сектор, логістика, ІТ, критичні матеріали, переробна промисловість» [15].

Міністерство економіки України передбачає, що «План України» – план відновлення, реконструкції та модернізації країни сприятиме у залученні додаткових інвестицій від партнерів також майже на таку ж суму. Як зазначила, Перший віце-прем'єр України – Міністр економіки, керівник міжвідомчої робочої групи з координації цієї масштабної роботи в Уряді Юлія Свириденко: «План дозволить у найближчі роки повернути ВВП на рівень до 2021 р. й ще додатково збільшити на плюс десять відсотків» [14].

За підсумками семінару з Міжнародною організацією з міграції (МОМ) і Міжнародною організацією праці (МОП), який відбувся в липні 2023 р., Міністерство економіки України дало прогноз, що державі за 10 років доведеться залучити 4,5 млн нових працівників, адже ситуація в країні з робочою силою дуже критична в результаті повномасштабного вторгнення РФ, коли понад 6 млн українців були змушені виїхати за кордон. Як було зазначено заступницею міністра економіки Тетяною Бережною: «Відновлення ринку праці – це не наслідок перемоги, це шлях до перемоги» [16].

Однозначно важливим є рішення Ради національної безпеки і оборони України щодо економічної безпеки та економічної стабільності у час воєнного стану, яке прийняте 23 січня 2024 р., відповідно до якого чітко визначені кроки, які допоможуть українським підприємцям і державним інституціям вирішити комплекс проблем сучасного етапу. Передбачено сформувати Раду з підтримки підприємців, до складу якої мають увійти представники бізнесу, а також внести зміни до закону про Бюро економічної безпеки та деяких інших законів з метою обмеження потенціалу будь-якого можливого тиску на «білий» легальний бізнес [17].

Висновки. Проаналізувавши державні Стратегії щодо національної безпеки, економічної безпеки, макроекономічної безпеки, слід визнати, що завдання і цільові орієнтири, які визначені та встановлені в цих програмах, втратили свою актуальність і відповідно вимагають по мірі завершення повномасштабної війни прийняття нових стратегічних документів. Водночас є необхідним прийняття уже сьогодні на державному рівні окремих рішень, деталізованих планів заходів стосовно корегувань завдань щодо активізації стимулів економічного розвитку, насамперед, у галузях військово-оборонного комплексу, ІТ-секторі, які на сучасному етапі є рушіями економічного розвитку. Окремої уваги потребують фінансові стимули та механізми активізації інвестиційно-інноваційної діяльності в Україні з урахуванням дотримання макроекономічної стабільності та потреби економічного розвитку. І вочевидь одним з пріоритетних завдань державного значення є напрацювання системи організаційно-економічних заходів, спрямованих на повернення і реінтеграцію мігрантів на батьківщину та недопущення подальшої втрати та деградації людського капіталу України.

Література:

1. Електронний сервіс «Територія України». URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%> (2024, січень, 30)
Elektronnyy servis «Terytoriya Ukrainy» [Electronic service «Territory of Ukraine».. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%> (2024, January, 30) [in Ukraine].
2. Електронний сервіс «Росіяни тимчасово окупували понад 2,6 тисячі населених пунктів України – Зеленський 2022». URL: <https://suspilne.media/245956-rosia-zalucila-vsi-svoi-boezdatni-vijska-dla-napadu-na-ukrainu-zelenskij/> (2024, січень, 30)
Elektronnyy servis Rosiyany tymczasovo okupuvaly ponad 2,6 tysyaczi naselenych punktiv Ukrainy Zelenskyj 2022» [Elektronnyy servis «The Russians temporarily occupied over 2,600 populated areas of Ukraine – Zelenskyi 2022»]. URL: <https://suspilne.media/245956-rosia-zalucila-vsi-svoi-boezdatni-vijska-dla-napadu-na-ukrainu-zelenskij/> (2024, January, 30) [in Ukraine].
3. Електронний сервіс «Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.18. р. №2469». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text>
Elektronnyy servis «Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy. Zakon Ukrainy vid 21.06.18 r. №2469» [Elektronnyy servis «On national security of Ukraine. Law of Ukraine dated 21.06.18. year No. 2469»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text> (2024, January, 30) [in Ukraine].
4. Електронний сервіс «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року». Указ Президента України від 11.08.2021 № 347». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Pro rishennya Rady natsianoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 11 serpnia 2021 roku Pro Strategiyu ekonomichnoi bezpeky Ukrainy naperiod do 2025 roku Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 11.08.2021 №347» [Elektronnyy servis «On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated August 11, 2021 «On the Strategy of the Economic Security of Ukraine for the period until 2025. Decree of the President of Ukraine dated August 11, 2021 No. 347». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613> (2024, January, 30) [in Ukraine].

5. Електронний сервіс «Цілі Сталого Розвитку: Україна: Національна доповідь 2017». URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=6f446a44-9bba-41b0-8642-8db3593e696e&title=NatsionalnaDopovid-tsiliStalogoRozvitku-Ukraina-> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Tsili Stalogo Rozvytku: Ukraina: Natsionalna dopovid 2017» [Elektronnyy servis «Sustainable Development Goals: Ukraine: National Report 2017». URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=6f446a44-9bba-41b0-8642-8db3593e696e&title=NatsionalnaDopovid-tsiliStalogoRozvitku-Ukraina-> (2024, January, 30) [in Ukraine].

6. Електронний сервіс «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України від 30.09.2019 № 722». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Pro tsili stalogo rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.09.2019 №722» [Elektronnyy servis «About the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period until 2030. Decree of the President of Ukraine dated September 30, 2019 No. 722». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (2024, January, 30) [in Ukraine].

7. Електронний сервіс «Програма розвитку державної статистики до 2023 року. Постанова КМУ від 27 лютого 2019 р. № 222». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2019-%D0%BF#Text> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Programa rozvytku derzhavnoi statystyky do 2023 roku. Postanova KМУ vid 27 liutogo 2019 r. №222» [Elektronnyy servis «Program for the development of state statistics until 2023. CMU Resolution of February 27, 2019 No. 222»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2019-%D0%BF#Text> (2024, January, 30) [in Ukraine].

8. Електронний сервіс «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку. Розпорядження КМУ від 21 серпня 2019 р. № 686-р». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2019-%D1%80#Text> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Pytannya zboru danykh dlya monitoryngu realizatsii stalogo rozvytku. Rozporyadzhennya KМУ vid 21 serpnia 2019 r. №686-p» [Elektronnyy servis «The issue of data collection for monitoring the implementation of sustainable development goals. Order of the CMU on August 21, 2019 No. 686»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2019-%D1%80#Text> (2024, January, 30) [in Ukraine].

9. Електронний сервіс «Добровільний національний огляд щодо цілей Сталого розвитку в Україні. Міністерство економіки України». URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=a0fc2a99-ada3-4a6d-b65b-cb542c3d5b77&title=DobrovilniiNatsionalniiOgliadSchodoTsileiStalogoRozvitkuVUkraini> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Dobrovilnyy natsionalnyy oglyad szodo tsilej Stalogo Rozvytku v Ukraini. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy» [Elektronnyy servis «Voluntary national review of Sustainable Development Goals in Ukraine. Ministry of Economy of Ukraine»]. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=a0fc2a99-ada3-4a6d-b65b-cb542c3d5b77&title=DobrovilniiNatsionalniiOgliadSchodoTsileiStalogoRozvitkuVUkraini> (2024, January, 30) [in Ukraine].

10. Електронний сервіс «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». Указ Президента України від 14.09.2020 № 392». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Prorishennya Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 veresnya 2020 roku «Pro Strategiyu natsionalnoi bezpeky Ukrainy» Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14.09.2020 №392» [Elektronnyy servis «On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 14, 2020» On the National Security Strategy of Ukraine». Decree of the President of Ukraine dated September 14, 2020 No. 392»]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (2024, January, 30) [in Ukraine].

11. Електронний сервіс «Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, від 29.10.2013 р. №1277». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>

Elektronnyy servis «Metodyczni rekomendatsii szchodo rozrahunku rivnya ekonomichnoi bezpeky Ukrainy, vid 29.10.2013 r. №1277» [Elektronnyy servis «Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine, dated 10.29.2013 No. 1277»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (2024, January, 30) [in Ukraine].

12. Електронний сервіс «Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні 2023». URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Valovyy vnutrishnij product (VVP) v Ukraini 2023» [Elektronnyy servis «Gross domestic product (GDP) in Ukraine 2023»]. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (2024, January, 30) [in Ukraine].

13. Електронний сервіс «Моя Україна». URL: http://db.ukrcensus.gov.ua/dw_atlas_2021/chapter_1_1.asp (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Moja Ukraina» [Elektronnyy servis «My Ukraine»]. URL: http://db.ukrcensus.gov.ua/dw_atlas_2021/chapter_1_1.asp (2024, January, 30) [in Ukraine].

14. Електронний сервіс «Уряд спільно з бізнесом працює над розробкою «Плану України». Юлія Свириденко. 12.07.2023». URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=f7426995-f391-47e9-95b3-526c1cf31483&title=UriadSpilnoZBiznesomPratsiuNadRozrobkoiuplanuUkrainiYuliiaSviridenko> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Uryad spilno z biznesom pratsiye nad rozrobkoju «Planu Ukrainy». Julia Svyrydenko. 12.07.2023» [Elektronnyy servis «The government, together with business, is working on the development of the «Ukraine Plan». Yulia Svyridenko. 12.07.2023»]. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=f7426995-f391-47e9-95b3-526c1cf31483&title=UriadSpilnoZBiznesomPratsiuNadRozrobkoiuplanuUkrainiYuliiaSviridenko> (2024, January, 30) [in Ukraine].

15. Електронний сервіс «Кабмін передав ЄС план програми Ukraine Facility, що передбачає 50 млрд євро для України». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-shmyhal-kabmines-plan-ukraine-facility/32669073.html> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Kabmin peredav YEES plan program Yukrein facility, scho peredbachaje 50 mlrdj evro dopomogy dlya Ukrainy» [Elektronnyy servis «The Cabinet of Minister submitted to the EU the plan of the Ukraine Facility program, which provides for 50 billion euros for Ukraine»]. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-shmyhal-kabmines-plan-ukraine-facility/32669073.html> (2024, January, 30) [in Ukraine].

16. Електронний сервіс «Україні за 10 років доведеться залучити 4,5 млн нових працівників – Мінекономіки». URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/922774.html>

Elektronnyy servis «Ukraini za 10 rokiv dovedetsya zalucyty 4.5 mln nov yhpratsivnykiv - Minekonomiky» [Elektronnyy servis «Ukraine will have to attract 4.5 million new workers in 10 years – Ministry of Economy»]. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/922774.html> (2024, January, 30) [in Ukraine].

17. Електронний сервіс «Президент України: є рішення РНБО щодо економічної безпеки та економічної стабільності в час воєнного стану». URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/6763.html> (2024, січень, 30)

Elektronnyy servis «Prezydent Ukrainy: je rishennya RNBO czshodo ekonomicznoi bezpeky ta ekonomicznoi stabilnosti v czas vojenного стану» [Elektronnyy servis «President of Ukraine: the reisa decisions of the National Security Council regarding economic security and economic stability during martial law»]. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/6763.html> (2024, January, 30) [in Ukraine].